

2. Domine apud quem nihil est obscurum, nihil tenebrosum; emitte lucem tuam cordibus nostris, ut in viâ tuâ ambulantes nihil patiamur erroris.

3. Te lucem veram, et lucis auctorem deprecor, ut digneris à me tenebras depellere vitiorum, et clarificare me luce virtutum.

4. Veni, cœlestis amor, et fulgidissimâ face tuâ discute noctem ignorantiae meae.

5. O amor, decus, et lux virtutum omnium, explica pompam radiorum tuorum in domo cordis mei, ut in lumine tuo te videam lumen æternum.

ANTE SOMNUM.

1. Fac me, Jesu dulcissime, super pectus tuum requiescere: da mihi trahere anhelitum de mellifluo corde tuo: influat spiritus tuus suavissimus in animam meam, qui eam absorbeat, et inseparabiliter sibi uniat.

2. Tu, quæso, mecum maneat, mecumque dormias hâc nocte, ut, dormiente corpore, mens semper ad te vigilet, et te præsentem videat.

3. Deus creator corporis mei, et animæ, respice me misericordiâ tuâ, ne tenebricosâ peccati caligine involvar.

4. Modera somnum meum, Deus meus, quem sumi præcepisti ad corporis alleviationem; pervigiles concede cogitationes, et mentem sobriam, ne me gravis opprimat sopor.

5. Peto, Domine, et desidero, ut singulæ respirationes meae hâc nocte laudem et honorem tibi exhibeant.

6. In manus tuas commendo spiritum meum, redemisti me, Domine Deus veritatis.

7. Veni, Divine Amor, et tu mihi somnia dispone, ut in tuum amorem tanquam in somnum suum incumbat cor meum, et in te solo requiescam nunc, et in æternum. Amen.

CAPUT XX.

DE AMORE DEI, QUID SIT AMOR? EJUS ORIGO, PRÆROGATIVE, ET PROPRIETATES. AMORIS PHILOSOPHIA A QUIBUS DISCENDA? POSSE DEUM FACILIUS AMARI, QUAM COGNOSCI.

1. Jam quod initio pollicitus fueram, pro virium tenuitate, et ingenii captu executus sum: nunc consentaneum arbitror, nonnulla de divino amore veluti corollarium appingere huic libello; via enim mystica, cujus semitæ, sicut hactenus docui, brevi compendio perducunt ad Deum, ab amore principium sumit, et finem habet in amore. Est autem Amor complacentia boni, sive propensio appetitus in bonum. Est primus motus voluntatis, omnium reliquorum affectuum principium, et radix, omnibus ad omnia ingenitus, ut Platonius Phædrus (1) ait. Est vehemens, et bene ordinata voluntas, ut docet Guilielmus Abbas (2). Est vis animæ, naturali quodam pondere ferens eam in finem suum; juxta illud (3): *Amor meus pondus meum, illo feror quocumque feror*. Est connexio et vinculum,

(1) Plato in Phædro. — (2) Guilliel. Ab. S. Theodorici l. de Amore cap. 7. — (3) Aug. lib. 13. confess. cap. 9.

quo rerum universitas ineffabili amicitia, et insolubili unione copulatur, ut ex hymnis Hierothei Magnus Dionysius Areopagita (1) commemorat. Est circulus sempiternus sine et principio carens, propter bonum, ex bono, in bonum, et ad bonum indeclinabili conversione circumiens, in eodem, et secundum idem, et procedens semper, et manens, et remeans. Quidquid in sacris litteris, quidquid in libris Sanctorum continetur, aut amor est, aut pertinet ad amorem.

2. Si ejus originem quaeris, non te ad symposium Platonis, non ad doctas Poëtarum fabulas mittam: firmiorem enim doctrinam ab eo habemus, qui dixit (2): *Deus charitas est; et qui manet in charitate, in Deo manet, et Deus in eo*. In ipso puro et summo bono ab aeterno Amor fuit, quasi ignis semper ardens, omnia accendens, et in se transmutans. Ex eo enim, quod Deus suam infinitam pulchritudinem, et excellentiam intuetur, oritur in ipso infinitum amoris incendium, quo Pater seipsum, et Filium à se genitum diligit: rursusque Filius eandem in Patrem reciprocatur dilectionem, quã tantum illum amat, quantum amari dignus est, hoc est infinities infinitè. Hic autem mutuus amor Spiritus sanctus est, aeternus, immensus, Patri et Filio coequalis, à Deo prodiens, in Deo manens: à quo, sicut radius à Sole, omnis amor dimanat, propter bonitatem suam infinitam extendens se, et descendens ad creaturas pro cujusque captu et meritis; et omnia denuò ad se reducens; quia ut à Deo exivimus omnes, et venimus in mundum, ita

(1) Dionys. de div. nominibus cap. 4. — (2) I. Joan., iv, 16.

mundum iterum relinquere debemus, et ad Deum redire. Nulla vox est, quæ Amoris dignitatem non dicam explicare, sed nec leviter adumbrare valeat. Nam Amor increatus ipse Deus est, ineffabilis, incomprehensibilis, cujus magnitudinis non est finis. Amor autem creatus donum Dei est altissimum, nobilissimum, inenarrabile, termino carens, ac modo; quia, ut ait mellifluus Bernardus (1), *Modus diligendi Deum est, diligere sine modo*.

3. Quòd si libeat ejus effectus intueri, ut saltem ex illis, quanta sit ejus vis et potentia dignoscamus, jam propheticum (2) torrentem ingredimur, qui pertransiri non potest. Cancellarius Parisiensis (3) ex cantico amoris quinquaginta ejus descripsit proprietates eroticè, et divinè; sed hanc lucubrationem amoris sagittà vulneratus corporali morte conclusit, ut in patriâ amantium disceret, quàm imperfectè in viâ de Amore scripsisset. Et quomodo ausim ego in amore rudis et inexpertus ejus prærogativas enarrare? *Quomodo*, inquit Richardus (4), *de amore loquetur homo, qui non amat, qui vim non sentit amoris? De aliis nempè copiosa in libris occurrit materia, hujus verò aut tota intus est, aut nusquam est*. Dicam tamen halbutiendo nonnulla, quæ in eximiis amatoribus ipse amor operatur. Amor participatio Dei est, in ipsius pulchritudine et bonitate tanquam in sua causa conquiescens; Deum movet, ut descendat ad creaturas, quia summè sui diffusivus est: tum vicissim creaturas sursum trahit ad pulchrum et bonum. Sim-

(1) Bern. init. lib. de diligendo Deum — (2) Ezech., XLVII, 5. — (3) Joan. Gerson super Cantic. — (4) Rich. de grad. charit. c. 1.

plex est, et multiplex; æqualis, et inæqualis: actus enim Dei simplicissimus est, quamvis ad infinita se extendat. Amantes Deo assimilant, ipsique jungunt inseparabiliter; et admirabili quâdam Apotheosi divinæ naturæ consortes efficit; quia sibi similes semper quærit, aut efficit; et qui amat, manet in Deo, et Deus in eo. Terrenum et falsum amorem dixit Plato, esse animi ardorem in proprio corpore mortui, in alieno viventis: quem effectum operari in anima divinum amorem testatur Dionysius (1) dicens: Amantes sui juris non esse, quia Amor ecstasim facit. Ad ipsum omnia consilia reducuntur: neque musicam solum docet, ut quidam asserit (2), sed omnium scientiarum, omnium virtutum actor, magister, principium, et finis est. Unit, et refrigerat; exultat, et humiliat; vulnerat, et sanat; occidit, et vivificat. Leges præscribit amantibus ipse legis expers: modum rebus statuit modi nescius: finis est omnium fine carens: omnia rapit neminem spolians: omnibus dominatur cunctis subjectus: semper quiescit nunquam otiosus. Non deficit in adversis, quia non vincitur: injurias non rependit, quia non sentit: morte non terretur, quia fortior illâ est. Nullum quærit sui causam, non fructum, non mercedem, seipso contentus. Amat qui verè amat, quia amat: amat ut amet, et ad suum recurrens principium semper ex eo sumit, unde jugiter amet. Virtutes omnes nihil aliud esse, quàm ordinem amoris asseruit Augustinus (3); nam si amor desit, quid est spes, quid fides, quid reli-

(1) Dion. c. 4. div. nom. — (2) Plutarchus in opusculis. —

(3) Aug. lib. de morib. Ecclesiæ.

gio, quid fortitudo? Tabescunt omnia instar cadaveris, quæ hoc igne non animantur. Si habuero prophetiam, et omnem fidem, et tradidero corpus meum, ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest (1).

4. Quid ergo amore jucundius, quid securius, quid nobilius? Quanta ejus dignitas, et sublimitas, quot tituli, et excellentiæ! Dicant qui experti sunt, quid sit amorem incomparabilem esse, insuperabilem, superfervidum, semper mobilem, incessabilem, activum, zelotem, officiosum, omnipotentem. Dicant quæ sint ejus causæ, quæ natura, quis ordo, qui effectus, quæ exercitia, qui gradus, quæ leges, quod initium, qui progressus, qui finis, quæ perfectio. Ego enim conscius infirmitatis meæ et imperitiæ, tantæ rei majestatem et violare timeo, et assequi despondeo. Legendi sunt eximii viri, Bernardus, et Richardus, ille in tractatu de diligendo Deo, hic de gradibus charitatis. Legendus Harphius in fine suæ mysticæ Theologiæ. Adde recentiores, Didacum Stellam, Jacobum Salianum, Antonium Gaudier, Laurentium Parisiensem Capucinum, Ludovicum Granatensem, Christophorum Fonseca, Joannem Calaguritanum Carmelitanum, et alios qui de arte amandi Deum, et de amore Dei doctissima nobis scripta reliquerunt. Adde singulariter nominandum, Franciscum Salesium, Episcopum Genevensis, omni encomio superiorem, cujus libri duodecim de hac re omne ferunt punctum miscentes utile dulci. Nec desunt, ex sequenti sexu in amoris philosophiâ supra communem captum excellentissima

(1) I. Cor., XIII, 2, 3.

Theresia, Gertrudis, Magdalena de Pazzis, tres Catharinæ, Senensis, Genuensis, et Bononiensis, et aliarum, ex quibus plenior de Amore cognitio petenda est.

5. Discet autem amare Deum, qui frequenter ad eum aspiraverit. His enim piis affectibus ignis amoris accenditur, nutritur et in magnum crescit incendium. Dictum est suprâ, viam scholasticam longam et difficilem esse, mysticam verò brevem et felicem: quia nimirum multò facilius est Deum amare, quàm cognoscere. *Facilius*, ait Richardus (1), *ad Deum patet ingressus piè pulsantibus, quàm subtiliter perscrutantibus. Pulsat autem qui amat, qui orat, et pulsanti aperitur.* Cui consonans Angelicus Doctor (2) apertè fatetur Deum in hac vita plus amari, quàm cognosci: quia plus requiritur ad perfectionem cognitionis, quam ad perfectionem amoris. Ad hanc enim sufficit, quod res ametur, prout in se apprehenditur; ad illam verò necesse est sigillatim cognoscere, quidquid est in re, partes nimirum, virtutes, et proprietates. Probatur hoc exemplo scientiarum, quas aliqui amant ob confusam et imperfectam, quam de eis habent, cognitionem; et hoc amore ad eas perfectè discendas incitantur. Eidem sententiæ subscribunt Abbas Vercellensis, et alii Mystici, quos refert, et sequitur Seraphicus Bonaventura (3). Nec obstat illud Augustini (4), incognita non amari, quia non amat voluntas omninò incognita; imò, ut ait Gregorius (5), *Amor ipse notitia*

(1) Richard. l. 2. c. 3. — (2) D. Thom. 1. 2. q. 27. art. ad 2. —

(3) Bonav. init. 5. etern. dist. 5. — (4) Aug. de Trinit. lib. 8. c. 1. et l. 10. c. 2. — (5) Greg. hom. 27. in Evangelia.

est. Et sic debet intelligi commune illud Mysticorum dictum: *Voluntas intrat, ubi intellectus foris stat*: quia amor mensuram cognitionis excedit, et ex tenuissima, atque obscurissima cognitione ingens amoris flamma accenditur in voluntate, quæ ideò penetrare dicitur suo acumine, quò non intrat intellectus. Non disputo, an possit Deus de potentiâ absolutâ efficere, ut voluntas amet, nullâ prorsus cognitione præcedente: hoc enim controversum est, nec desunt qui partem affirmativam tenent (1): sed dico de lege saltem ordinaria, non magis posse hominem incognitum amare, quàm pingere super inane. Talis quippe est natura voluntatis, ut aliquâ semper cognitione indigeat, quæ facem illi præferat, et ostendat quid appetendum. Ex his autem colligi potest, quanta sit mortalium insania (2). Amare Deum, dum sumus in corpore, plus possumus, quàm vel eloqui, vel cognoscere. Amando plus proficimus, minus laboramus, illi magis obsequimur. Malumus tamen, semper quærendo, per cognitionem numquam invenire quod quærimus, quàm amando possidere. Bona quidem est scientia, sed multò melior dilectio: utilis cognitio, sed utilior amor. Scientia sine charitate inflat, et nihil prodest; amor verò sine scientia sufficit ad salutem. Potest homo scientiam habere sine amore; ut verò qui amat, quamvis scientiis careat humanitatis acquisitis,

(1) Paludanus, Ochamus, Thomas de Argentina, et alii citati à Sandeo lib. 1. myst. Theolog. ubi hanc quæstionem diffusè tractat. comment. 6. exercitat. 25. usque ad 30. Vide etiam Alvarez t. 3. de orat. l. 4. c. 8. — (2) Picus Mirand. lib. de ente et uno c. 5.

plura tamen discet, quàm doceat humana sapientia, quia illum intus magistrum habet, qui docet hominem scientiam. Optimè Rogerius vir extaticus ex ordine Minorum apud Alvarum Pelagium (1): *Quid, inquit, putas erit, si in intimo tuo intimus sit Deus? A quantis tenebris ad quantas duceris claritates per spiritum ejus? Si illas, quæ in intimis illis sive internis secretis sunt, nosset intimas contemplationes, si illas lucidas illuminationes, si illos fervidos splendores, si illos simplices radios, si illos puros fulgores, si illos vivificos ardores, si illos pacificos sapes, si illos delitiosos imò delitiosissimos dulcores, si res incognitas et innominabiles, res tamen experimentales perfectè possideres. Ah homo! si hæc experimento nosset, puta quia, ut ego, tenebras ferres graviter vitæ tuæ. Quando autem erit? Putasne videbo? Quando, quando, quando? Omnia in mora: nimium stenda hæc dilatio. Ah, ah, ah! Quid tibi sum ego, aut quid tu mihi, Deus meus? sed quid non mihi es? Hæc verba silentii sunt, nec extra silentium, et Deum invenire possunt, quia alibi non sunt. Vis hæc sentire? Attende quoniam nullus sic intrat, nisi prius excesserit; nec deficit nisi prius introierit, nec transit, nisi prius defecerit, nec apprehendit, nisi prius transierit: nec transformatur, nisi prius apprehenderit; nec intuetur, nisi transformatio præcesserit; nec sic in illum amorem movetur, nisi qui intus, et valde intus fuerit; nec in beato illo silentio quietatur, nisi qui illum beatum amorem noverit. Hæc Rogerius. Beatus*

(1) Alvarus Pelagius de planctu Ecclesiæ lib. 2. c. penult.

vir, qui sic sentit, sic amat, sic afficitur. Verè dici potest de divina dilectione, quod olim de Sapientia (1): *Venerunt autem mihi omnia bona pariter cum illa, quia amor omnium bonorum fons est, et origo. Quis igitur me separabit ab amore? Tribulatio, angustia, fames, nuditas, periculum, gladius, persecutio? Dicam audacter cum Apostolo (2) me certum esse, certam scilicet in Domino spem habere, quòd nulla creatura poterit me separare à charitate Dei, quæ est in Christo JESU Domino nostro, cui cum Patre, et Spiritu sancto honor est, et gloria in cælo et in terra, nunc et semper, et in sæcula sæculorum. Amen.*

(1) Sap., viii, 11. — (2) Ad Rom., viii, 85, 39.

CENSURA.

Reverendiss. P. Magistri Fratris Michaëlis de Alcantara, Vicarii Generalis Italiæ et Siciliæ, et Procuratoris Generalis totius Ordinis B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum, Sanctæ Inquisitionis in Hispania Qualificatoris, et Sacræ Congregationis Indicis, in Urbe Consultoris.

Jussu Reverendiss. P. Fr. Raymundi Capizuechi S. A. P. Magistri, Ord. Prædicatorum, vidi librum istum, cujus titulus est: *Via Compendii ad Deum*, auctore Reverendiss. P. D. Joanne Bona de Monte Regali Congreg. S. Bernardi, Ordinis Cisterciensis Abbate generali, ipsumque cum magna animi voluptate (utinam fructu) perlegi, et præterquam nihil in eo reperi Catholicæ nostræ Fidei aut bonis moribus non conforme; judico illum spiritualis vitæ amatoribus utilissimum fore; in eo enim miro modo, ac singulari methodo digestum traditur quidquid in hæc materiâ sparsim congestum est à Sanctis Patribus, et aliis arcanae hujus Theologiæ Professoribus, quos omnes Bonus Auctor magno studio, ac majori experienciâ percurrisse videtur, ut de illo verificari possit, quod juxta Magnum Gregorium homil. 3. super Ezech. de perfectis viris post contemplationem suam redeuntibus dicitur Psal. 144. *Memoriam suavitatis tuæ eructabunt*: Eructat equidem, quæ dulciter hausit, et sapienter docet, quæ usu didicit, simulque ad eò efficaciter movet, ac jucundè delectat, ut quamplures profectus ex hujus Operis lectione in Dei obsequium sperari possint. Quare dignissimum censeo, ut typis mandetur, ac in lucem prodeat. Romæ in hoc Conventu S. Hadriani Ordinis B. Mariæ de Mercede Redemptionis captivorum die 26. Julii 1637.

F. Michael de Alcantara

Imprimatur si videbitur reverendiss. P. Mag. Sac. Pal. Ap.
M. A. Oâdus Episc. Lerap. Vicesg.

INDEX.

PRINCIPIA ET DOCUMENTA VITÆ CHRISTIANÆ.

ELECTIS DEI PER UNIVERSUM ORDEM DISPERSIS.	3
PARS PRIMA.	
DE VITA CHRISTIANA, EJUSQUE FINE, ET OFFICIIS.	
CAPUT I.	
<i>De tribus generibus Christianorum.</i>	7
CAPUT II.	
<i>Tertium genus Christianorum describitur.</i>	9
CAPUT III.	
<i>Peccatum originale causam esse omnium malorum.</i>	11
CAPUT IV.	
<i>Occasio, et scopus hujus libelli.</i>	13
CAPUT V.	
<i>Cur vitæ Christianæ documenta multi discunt, pauci exequuntur.</i>	14
CAPUT VI.	
<i>Regulas evangelicæ perfectionis non solis religiosis, sed omnibus christianis traditas esse.</i>	16
CAPUT VII.	
<i>Hujus libelli utilitas, et exhortatio ad perfectionem.</i>	18
CAPUT VIII.	
<i>Quam necessaria sit Christiano ultimi finis consideratio.</i>	19
CAPUT IX.	
<i>Cum omnes velint esse beati, cur non omnes beati sint.</i>	21